

Notat

Emne	Forskningsrådets høringsuttalelse til Ny lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå (NOU 2018:7)
-------------	--

Til	Finansdepartementet
Fra	Norges forskningsråds hovedstyre
Dato	14.06.2018

Norges forskningsråd takker for invitasjonen til å avgi høringsuttalelse om Ny lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå, og gir med dette sin uttalelse. Høringsuttalelsen ble behandlet i Forskningsrådets hovedstyre 14. juni 2018.

Sammendrag

Forskningsrådet støtter forslaget om et nasjonalt statistikkprogram som omfatter statistikk produsert av både Statistisk sentralbyrå og andre statistikkprodusenter. Det er imidlertid noen forutsetninger som må innfris for at et slikt program skal fungere etter hensikten.

Forskningsrådet gir sterk støtte forslaget om bedre tilgang til data til forsknings- og analyseformål. Forskningsrådet støtter også de forslagene som fremmes om tiltak for å forbedre datatilgangen, samt peker på ytterligere tiltak for forbedret datatilgang.

Forskningsrådet støtter forslaget til lovtekst som slår fast at Statistisk sentralbyrå skal være faglig uavhengig under utførelse av oppgavene. Det må gjelde både i produksjon av statistikk og for forskning, og også gjelde for andre nasjonale statistikkprodusenter. Det vises til at faglig uavhengighet og faglig kvalitet bør sees i sammenheng.

Forskningsrådet vil ikke anbefale en bestemt styringsform for Statistisk sentralbyrå, men vil peke på at styringen må ivareta behovet for effektiv statlig etatsstyring, hensynet til faglig uavhengighet, hensynet til legitimitet og troverdighet hos brukerne og allmenheten, samt hensynet til at SSB skal ha ansvar for å utvikle og drive et nasjonalt statistikkprogram som skal være bredt og demokratisk forankret.

Forskningsrådet vil støtte at det utføres forskning i Statistisk sentralbyrå, men tar ikke stilling til hvordan forskningen skal organiseres. Det må være opp til Statistisk sentralbyrå selv som del av den faglige uavhengigheten. Forskningsrådet mener at det bør arbeides for å øke kvaliteten på forskningen. Et egnet virkemiddel vil være en bred satsing i form av en nasjonal konkurransearena for å ivareta makroøkonomisk og annen økonomisk forskning.

Innledning

Pålitelig offentlig statistikk er svært viktig for det norske samfunn. Statistikken fungerer som beslutningsgrunnlag på mange områder i samfunnet, bidrar til en opplyst offentlig debatt og er et viktig kunnskapsgrunnlag for forskning og analyse. At statistikken betegnes som offisiell statistikk styrker brukernes tillit til at informasjonen har nødvendig kvalitet. Tilsvarende er Statistisk sentralbyrå en viktig institusjon for statistikkproduksjon og for norsk forskning, både som statistikk- og dataleverandør og som selvstendig forskningsinstitusjon.

En av de viktigste målsetting i forskningspolitikken er å bidra til flere verdensledende forskningsmiljøer, og at det utføres mer forskning på høyt internasjonalt nivå i Norge. For Forskningsrådet er det derfor en viktig premiss for ny statistikklov at kvaliteten på de tjenestene SSB leverer til forskningen, herunder utlevering av data til forskningsformål, og SSBs egen forskning må holde svært høy kvalitet. De samme forutsetningene må selvfølgelig også gjelde for statistikkproduksjonen og -formidling generelt.

Forskningsrådet er i dag delegert ansvar for at det produseres FoU- og innovasjonsstatistikk, som er en viktig informasjonsressurs for forsknings- og innovasjonspolitikken. Ansvaret ivaretas ved at det inngås avtaler med SSB og Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) om produksjon og formidling av denne statistikken. Det har vært en avklart arbeidsdeling og utstrakt samarbeid om denne statistikkproduksjonen gjennom mange tiår, og et viktig resultat av arbeidet er publikasjonen *Det norske forsknings- og innovasjonssystemet – statistikk og indikatorer* som utkommer årlig. For Forskningsrådet vil det være en premiss at denne statistikken produseres og utgis også i fremtiden, uavhengig av organisering av statistikkproduksjonen.

Høringsbrevet ber om høringsinstansenes syn på fem temaer. Vi kommenterer alle disse, men vekten er lagt på spørsmålene som i størst grad berører forskning.

1. Statistikkprogram

1. Utvalget foreslår at det bør innføres et nasjonalt program for offisiell statistikk.

Programmet bør være flerårig, og det bør fastsettes av Kongen i statsråd. Et slikt program skal fastlegge hva som skal være offisiell statistikk, og være et redskap for samordning og regulering av offisiell statistikk.

En stor del av den norske statistikken produseres innenfor det europeiske statistiksamarbeidet; denne statistikken kan uten videre klassifiseres som offisiell. Også en del av den øvrige statistikken fra Statistisk sentralbyrå og fra andre myndigheter vil kunne klassifiseres som offisiell. All offisiell statistikk skal underlegges de samme kvalitetskrav.

Statistisk sentralbyrå skal etter forslaget fortsatt være den sentrale statistikkmyndigheten. Byrået vil imidlertid få et større ansvar for samordning, og ha ansvar for å utarbeide forslag til program i samråd med de øvrige statistikkprodusentene. Utvalget foreslår at Statistisk sentralbyrå bør få en lovfestet lederrolle i Statistikkrådet, samarbeidsorganet for statistikkprodusentene, og få ansvar for å påse at andre statistikkprodusenter etterlever kvalitetskravene til offisiell statistikk. Departementet ber om høringsinstansenes syn på forslaget.

Forskningsrådet støtter forslaget om et nasjonalt statistikkprogram som omfatter statistikk produsert av både SSB og andre statistikkprodusenter. Et slikt program vil gi forutsigbarhet og stabile vilkår for produksjon av statistikk på sentrale samfunnsområder, samtidig som en offentlig debatt om

innholdet i programmet kan bidra til at bredere interessegrupper får innflytelse på hvilken statistikk som skal produseres.

Det er imidlertid noen forutsetninger som må innfris for at et slikt program skal fungere etter hensikten:

Innholdet i programmet må forankres gjennom brede prosesser slik at ulike samfunnsinteresser avveies, samtidig som hensynet til langsiktighet og stabilitet i statistikkproduksjonen ivaretas. Det forutsettes at de fleste elementer i programmet vil ligge fast, men gitt at det ikke alltid vil være ressurser til produksjon av statistikk på alle områder der det etterspørres, må programmet fastsettes gjennom prosesser som skaper legitimitet for de valgene som gjøres.

Forskningsrådet må ha trygghet for at statistikk om forskning og innovasjon vil bli videreført innenfor et nasjonalt program. Som nevnt innledningsvis har Forskningsrådet ansvaret for å finansiere og følge opp den nasjonale forsknings- og innovasjonsstatistikken. Tilsvarende vil andre interessenter ha behov for at statistikk på deres områder kommer inn under programmet. Innføring av et nasjonalt program må derfor ikke føre til at ulike interesser settes opp mot hverandre, f.eks ut fra budsjettens hensyn, eller at det fører til at sentrale områder nedprioriteres. Det er derfor svært viktig at et statistikkprogram ledsages av nødvendige budsjettmidler og at budsjettet fordeles med tilstrekkelige midler til de ulike statistikkområdene. Det vil også gjelde midler til produsenter av nasjonal statistikk utenfor SSB.

Kvaliteten på statistikken som produseres gjennom programmet må både holde høy statistikk-faglig kvalitet og være relevant for brukerne. Begge deler må oppfylles slik at brukerne er sikre på å få statistikk av høy kvalitet og som oppleves relevant for å belyse de problemstillingene brukerne har. Det vil være positivt om SSB får ansvar for kvalitetssikrings-mekanismer også for de deler av den offisielle statistikken som produseres utenfor SSB. Samtidig er det viktig at også SSBs egen produksjon og kvalitetssikringsmekanismer er gjenstand for eksterne vurderinger og evalueringer. Det arbeidet som gjøres gjennom det europeiske statistiksamarbeidet er en slik mekanisme. Andre mekanismer kan være eksterne evalueringer eller formaliserte faglige samarbeidsmekanismer. Statistikkens relevans må sikres gjennom god kontakt med brukerne, samt lydhørhet for brukernes ønsker innenfor faglige rammer. Årlige brukermøter, slik det praktiseres innenfor FoU- og innovasjonsstatistikk, kan være eksempel på hvordan brukerbehovene kan komme fram.

Offisiell statistikk på statistikkprogrammet bør finansieres over grunnbevilgninger og ikke i form av oppdrag. Forskningsrådet støtter dette fordi det gir forutsigbarhet og trygge rammer for en større del av statistikken. Det reduserer også det administrative arbeidet knyttet til inngåelse av kontrakter mm. Som nevnt over forutsetter dette at det bevilges tilstrekkelige ressurser, og at statistikkproduksjon som ikke er umiddelbart nyttig for Finansdepartementet som etatsstyrer ikke blir nedprioritert. Forskningsrådet vil framover ønske en dialog med SSB, NIFU og Finansdepartementet om en mulig innplassering av FoU- og innovasjonsstatistikken i det nasjonale programmet og hvilke økonomiske og organisasjonsmessige rammer en slik innplassering forutsetter.

2. Tilgang til data fra SSB til forskning og analyse

Utvalget foreslår at datamaterialet Statistisk sentralbyrå samler inn og bearbeider for statistikkformål, i større grad bør gjøres tilgjengelig for analyseformål utenfor byrået. Spesielt bør forskningsinstitusjoner med dokumentert evne til å håndtere data på en sikker måte få lettere, enklere og billigere tilgang. Det bør også bli mulig for offentlige myndigheter med statistikk- og analysebehov å få tilgang til mer data enn i dag. Departementet ber om høringsinstansenes syn på forslaget.

Forskningsrådet vil på det sterkeste støtte forslaget om bedre tilgang til data til forsknings- og analyseformål. SSBs statistikk og de tilhørende data på enhetsnivå som er underlag for statistikken (mikrodata) er et svært viktig grunnlag for forskning og analyse ved forskningsinstitusjoner og for offentlige analyseplattformer. Lettere, enklere og billigere tilgang til mikrodata for forskning og analyse vil derfor bety at man får effektivisert forskningsprosessene og at man kan få redusert prosjektkostnadene. Det vil også kunne bidra til å redusere duplisering av datainnsamling og derigjennom innebære en effektivisering både for dataprodusenter og for respondenter. Sistnevnte er spesielt viktig for næringslivet som mottar et stort antall til dels overlappende undersøkelser fra ulike analysemiljøer. Samtidig må kravene til konfidensialitet og anonymitet ivaretas, slik det for eksempel gjøres i den nye Helseanalyseplattformen. Det er også viktig at alle brukere får lik tilgang og at alle får data av samme kvalitet.

Forskningsrådet støtter også forslagene om at opplysninger bør kunne utleveres fra Statistisk sentralbyrå til andre nasjonale statistikkprodusenter og at statistisk konfidensialitet kan fravikes når enheten er en offentlig myndighet eller resultatene er åpent tilgjengelige fra offentlige kilder. Disse forslaget bør operasjonaliseres nærmere og gjennomgås både med tanke på åpenhet og deling av data, men også med tanke på eventuell fare for at tilliten reduseres ved deling av data.

Forskningsrådet støtter videre at det gjøres en vurdering av tilgangen til mikrodata for utenlandske forskningsinstitusjoner. Forskningen er i økende grad internasjonal og mange forskningsprosjekter gjennomføres av internasjonale konsortier. Det kan derfor være hensiktsmessig om flere utenlandske institusjoner får godkjenning for å motta mikrodata under nærmere angitte vilkår og i samarbeid med norske forskningsinstitusjoner. De pågående arbeidet med å gjøre norske data tilgjengelig for danske og svenske forskere via Danmarks Statistik og Statistiska centralbyrån i Sverige er et steg i riktig retning.

Forskningsrådet vil fremheve det arbeidet som er gjort med å tilgjengeliggjøre data gjennom selvbetjeningsløsningen microdata.no som et betydelig skritt i riktig retning. Forslaget om at man kan få "anonyme opplysninger til fri bruk" (public use files) vil være et annet skritt i riktig retning. Forskningsrådet støtter også at restriksjonene på hvem som kan få data til analyse lempes på og at ordningen med forhåndsgodkjenning av institusjoner utvides. Forskningsrådet støtter videre at andre offentlige myndigheter kan få utlevert data til bruk i egne analyser. Forvaltningen må være kjennetegnet av et kvalitativt godt kunnskapsgrunnlag, og mulighetene som kobling av egne administrative data med data fra statistikken kan bidra til å utvikle og effektivisere analysene som gjøres i forvaltningen.

Forskningsrådet har gjennom den nasjonale satsingen på forskningsinfrastruktur investert i prosjektet Remote Access Infrastructure for Research Data (RAIRD), som er et samarbeid mellom SSB og Norsk senter for forskningsdata. Kostnadene for denne og annen infrastruktur som skal til for å tilgjengeliggjøre og anonymisere data til forskningsbruk bør delvis dekkes av sentrale bevilgninger, men det er ikke urimelig at det er en viss kostnadsdekning for infrastruktur for de som bruker den. Disse kostnadene må likevel ikke bli så store at de hindrer bruk av SSBs data. I tillegg bør kostnadene som påløper i forbindelse med sammenstilling og utlevering av det enkelte datasett dekkes av prosjektet.

Til tross for dette er det likevel rom for forbedringer. Forskningsrådet har gjennom flere år mottatt meldinger om at sen utlevering av data har ført til forsinkelser i fremdriften av Forskningsråds-finansierte prosjekter. Dette er frustrerende for forskerne som har en gitt prosjektperiode å forholde seg til og det medfører administrativt ekstraarbeid fordi prosjekter og de tilhørende kontrakter må forlenges. Det er også formidlet eksempler på at Forskningsrådsfinansierte prosjekter har blitt

underkjent som forskning av SSB og at utlevering av data derfor har blitt avslått. Vi vil understreke at alle Forskningsrådsfinansierte prosjekter tilfredsstiller alle formelle krav til forskning og er valgt ut gjennom vurderinger gjort av internasjonale eksperter.

Videre må det være slik at så sant prosjektene oppfyller øvrige hensyn til forskningsetikk, personvern etc, er det ingen grunn til at SSB skal overprøve vurderingene av forskningsinnholdet. Hvis de forskningsetiske komitéer, personvernombudet for forskning eller Datatilsynet har godkjent et forskningsprosjekt, bør det være unødvendig for SSB å foreta en ny vurdering. Disse prosessene bør derfor strømlinjeformes slik at de enkelte institusjonene får et tydeligere mandat og at man unngår dobbeltarbeid.

Hvilke krav til sletting av data etter endt prosjektperiode som skal gjelde bør gjennomgås med tanke på at forskningsprosessene skal forløpe enklest mulig. For forskere som arbeider med de samme problemstillingene over lang tid kan slike krav medføre at nye datasett må bestilles hvis man vil gjenta en undersøkelse f.eks med nyere årganger av data.

3. Uavhengighet

Utvalget foreslår at Statistisk sentralbyrå og de andre statistikkprodusentene må sikres den nødvendige faglige uavhengighet. Det er naturlig å legge det europeiske regelverkets bestemmelser om faglig uavhengighet til grunn for all offisiell statistikk. Tilsvarende regler bør etter utvalgets forslag gjøres gjeldende for Statistisk sentralbyrås forskning og analyse. Den faglige uavhengigheten gjelder først og fremst hvordan virksomhetene skal utføre sine oppgaver, ikke hvilke oppgaver de skal utføre. Departementet ber om høringsinstansenes syn på forslaget.

Forskningsrådet støtter forslaget til lovtekst som slår fast at Statistisk sentralbyrå skal være faglig uavhengig under utførelse av oppgavene. Det må gjelde både i produksjon av statistikk og for forskning, og også gjelde for andre nasjonale statistikkprodusenter. Faglig uavhengighet er helt sentralt for at statistikkens kvalitet, troverdighet og tillit skal opprettholdes. Samtidig må man unngå at uavhengighet brukes som påskudd for å la være å produsere statistikk som er viktig for brukerne. Det er derfor viktig, som det påpekes i utredningen, at friheten gjelder hvordan oppgavene løses, ikke hvilke oppgaver som skal løses.

Forslaget til lovtekst er forholdsvis generelt og man kunne gått lenger i å slå fast både plikt til å holde høyt faglig nivå og den faglige uavhengigheten. I Lov om universiteter og høyskoler (§ 1-5) heter det at

"(1) Universiteter og høyskoler skal fremme og verne akademisk frihet. Institusjonene har et ansvar for å sikre at undervisning, forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid holder et høyt faglig nivå, og utøves i overensstemmelse med anerkjente vitenskapelige, kunstfaglige, pedagogiske og etiske prinsipper.

"2) Universiteter og høyskoler har ellers rett til å utforme sitt eget faglige og verdimessige grunnlag innenfor de rammer som er fastsatt i eller i medhold av lov., og

(3) Universiteter og høyskoler kan ikke gis pålegg eller instruksjoner om

- a) læreinholdet i undervisningen og innholdet i forskningen eller i det kunstneriske og faglige utviklingsarbeidet
- b) individuelle ansettelser eller utnevnelser"

Som det fremgår av denne lovteksten knyttes institusjonenes faglige frihet sammen med krav til å holde et høyt faglig nivå. Vi er klar over at SSB ikke er en akademisk institusjon i streng forstand, men man kunne vurdert tilsvarende formuleringer for å synliggjøre den faglige uavhengigheten bedre og for å synliggjøre at faglig uavhengighet også medfører en plikt til å holde et høyt faglig nivå.

Faglig frihet henger sammen med styring og finansiering. Styringsprinsippene for SSB må derfor utformes slik at de bidrar til å verne den faglige friheten (jf også pkt 4). Det samme gjelder finansieringen. En stor del av SSBs statistikkproduksjon er i dag oppdragsfinansiert. Det kan innebære at hvilken statistikk som produseres blir styrt av betalingsevne og at det ikke blir produsert statistikk på områder der det ikke finnes organiserte interessenter. Det kan innebære risiko for at det ikke utarbeides statistikk på områder som er viktige ut fra andre samfunnshensyn. Målkrav for oppdragsinntekter kan dessuten komme i konflikt med hensynet til brukeres tilgang til data på rimelige vilkår.

4. Styring

Utvalget foreslår at dagens styre i Statistisk sentralbyrå erstattes med et råd. Utvalget begrunner forslaget med at et råd vil gi en klarere styringslinje fra ansvarlig departement og at dagens styringsmodell for Statistisk sentralbyrå er vanskelig å forene med det europeiske regelverket. Det internasjonale ekspertpanelet som evaluerte det norske statistikksystemet i 2015, anså spesielt at modellen med et eget styre begrenset direktørens ansvar og faglige uavhengighet. Den foreslåtte modellen vil ifølge utvalget langt på vei videreføre dagens praksis. For å styrke rådets ombudsrolle, bør det være mest mulig åpenhet rundt rådets anbefalinger.

I kapittel 11 har utvalget også vurdert et alternativ med et styre som fungerer som et kollegialt beslutningsorgan i ledelsen av Statistisk sentralbyrå. For ikke å være i konflikt med det europeiske regelverket, må det etter utvalgets vurdering i så fall ledes av administrerende direktør.

Forskningsrådet vil ikke anbefale en bestemt styringsform for Statistisk sentralbyrå, men vil peke på at styringen må ivareta flere hensyn. Dette gjelder blant annet behovene for effektiv statlig etatsstyring, hensynet til faglig uavhengighet, hensynet til legitimitet og troverdighet hos brukerne og allmenheten, samt hensynet til at SSB skal ha ansvar for å utvikle og drive et nasjonalt statistikkprogram som skal være bredt og demokratisk forankret. Disse hensynene er ikke uten videre lette å forene i en styringsstruktur. Behovet for klare linjer og ansvarsforhold i etatsstyringen peker i retning av at administrerende direktør har det overordnede ansvaret og at det ikke er noe formelt mellomledd mellom departement og direktør. Hensynet til uavhengighet, legitimitet og forslaget om et bredt nasjonalt statistikkprogram peker i retning av prinsipper om "en armlengdes avstand" i styringen og bred kontakt med brukerne.

At disse hensynene ivaretas avhenger ikke nødvendigvis av styringsmodellen, men like mye av hvordan den valgte modellen praktiseres. En rådsmodell der rådet gis betydelig innflytelse på utformingen av SSBs arbeid vil i mange henseende kunne ivareta hensynene over på samme måte som et styre. En rådsmodell der rådet kun fungerer som høringsinstans for ledelsen vil derimot ha begrenset mening. Det samme vil gjelde for et styre med begrenset mandat. Hvis man velger en rådsmodell, må rådet være bredt sammensatt og reflektere flere brukerinteresser og behov enn de som fremkommer gjennom den direkte styringen. Det er naturlig at forskningsinstitusjonene er godt representert i et slikt råd.

Forskningsrådet vil derfor anbefale at man i valg av modell og implementeringen av den legger betydelig vekt på hensynet til brukerinteressene og Statistisk sentralbyrås legitimitet.

5. Forskning og analyse i SSB

Utvalget foreslår å videreføre forskning og analyse som understøtter statistikk-produksjonen og retter seg mot sentralforvaltningen og regjeringen, Stortinget, partene i arbeidslivet og allmennheten. Etter en samlet vurdering anbefaler utvalget å videreføre virksomheten innenfor Statistisk sentralbyrå. Utvalget ser samtidig både fordeler og ulemper med å ha denne virksomheten lagt til landets statistikkbyrå. Forsknings- og analysevirksomheten er uansett viktig, og utvalget har vurdert to ulike modeller; en videreføring av dagens organisering innenfor Statistisk sentralbyrå, og å skille ut forsknings- og analyseaktiviteten i en ny institusjon for anvendte politikkanalyser.

Forskningsrådet vil støtte at det utføres forskning i SSB, men tar ikke stilling til hvordan forskningen skal organiseres. Det må være opp til SSB selv som del av den faglige uavhengigheten. At SSB driver forskning er viktig av flere grunner. For det første vil det alltid være behov for forskning for å forbedre statistikken, for eksempel forskning på metode og annen statistikkfaglig forskning. Dette tilsier at SSB som et minimum driver egen forskning på dette. For det andre gir nærheten mellom statistikkproduksjon og forskning forskerne god kunnskap om begrensninger og muligheter i det statistiske grunnlagsmaterialet, samtidig som forskerne kan bidra til å forbedre statistikken ved å formidle nye behov eller påpeke svakheter ved eksisterende statistikk. For det tredje er det viktig at offentlige institusjoner holder et høyt kunnskapsnivå ved å utnytte forskning og analyse, og SSB er en sentral dialogpartner, oppdragstaker og dataleverandør for andre statlige organer.

Forskningsrådet støtter altså at forskningsvirksomheten videreføres i SSB, men vil peke på noen forhold som er viktige for at forskningen i SSB skal utvikle seg på en god måte. Som nevnt innledningsvis er det en sentral målsetting at norsk forskning holder et høyt internasjonalt nivå. Det må også gjelde for forskning i SSB. Forskningsrådet mener derfor at det må gjennomføres tiltak som er med på å sikre at forskningen i SSB kan videreutvikles og at kvaliteten kan økes ytterligere.

Forskning om forskning viser at høy faglig kvalitet skapes gjennom deltakelse i det internasjonale fagfellesskapet og gjennom internasjonal publisering som er gjenstand for fagfellevurdering. SSBs forskere bør derfor stimuleres til høy grad av internasjonal publisering og deltakelse i internasjonal fagdiskusjon gjennom konferanser og internasjonalt forskningssamarbeid. SSBs rike data bør være attraktive for både norske og utenlandske forskere som vil inngå samarbeid med SSBs egne forskere.

SSB har en stor forskningsportefølje knyttet til økonomiske modeller, konjunkturovervåking og analyser av den økonomiske politikken. En stor del av denne forskningen gjøres på oppdrag av Finansdepartementet og er viktig for å understøtte utviklingen av den økonomiske politikken. Det er opplagt behov for langsiktighet og stabilitet i dette arbeidet. Samtidig kan langsiktighet og nær kobling mellom økonomiske analyser og politikk medføre en fare for faglig stivhet på den måten at det kan bli vanskelig å ta inn teorier og perspektiver som utfordrer de man tradisjonelt har arbeidet innenfor. Dette gjelder ikke SSB spesifikt, men er et generelt problem når man arbeider lenge innenfor et område. Forskning om forskning viser også at faglige gjennombrudd ofte kommer når forskere arbeider på tvers av flere disipliner eller utfordres av nye retninger. En måte å redusere faren for stivhet på er å supplere oppdragsforskningen med økonomisk forskning som finansieres gjennom en fri konkurransearena, blant annet når det gjelder økonomiske modeller. Forskningsrådet mener det bør etableres en bred satsing i form av en nasjonal konkurransearena for å ivareta makroøkonomisk og relatert økonomisk forskning. Dette vil kunne bidra til å heve kvaliteten

og åpne for at flere miljøer får finansiert forskning på området som kan bidra til å supplere og videreutvikle også SSBs arbeid med modeller.

Omtrent halvparten av SSBs analyse- og forskningsaktivitet er oppdragsfinansiert. SSB vil gjennom sine data og kunnskap om statistikken ha et betydelig fortrinn på oppdragsmarkedet. For at det ikke skal oppstå konkurranse-vridning er det viktig at forskere utenfor har enkel tilgang til de samme dataene som SSBs forskere. Videre må SSB priser inn kostnader for uttak av data i sine oppdragsprosjekter tilsvarende de kostnadene som påløper for eksterne forskere.

Andre forhold

Det foreslås å utvikle en portal for norsk offisiell statistikk. En slik portal kan fungere godt, men må også gjennomtenkes ut fra allerede eksisterende og kjente løsninger for presentasjon av statistikk hos andre produsenter, herunder presentasjon av FoU-statistikk hos Forskningsrådet og NIFU. En portal må ikke føre til at noen elementer i statistikken ikke blir publisert, f.eks på grunn av kapasitets- eller budsjett hensyn.